Dosarul nr. 2r-95/2023 I instanţă
Nr. PIGD 2-23054216-06-2r-17082023 judecător Brînza Andrei
judecătoria Cimișlia sediul Leova

D E C I Z I E

02 octombrie 2023

Colegiul judiciar al Curţii de Apel Comrat
în componenţa:
președintele completului, judecător Mironov Andrei
judecătorii Fujenco Dmitrii și Starciuc Ștefan

judecând în conformitate cu prevederile art.426 Cod de procedură civilă al RM, fără participarea părţilor la proces, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Procoavă Adrian în interesele Dreglea Aurelia împotriva încheierii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, emisă la cererea avocatului Șcheau Igor în interesele Andrușcenco Feodora cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora privind declararea nulității recipisei,

audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei şi în baza argumentelor invocate în cererea de recurs,

C O N S T A T Ă :

1. ***Argumentele participanţilor la proces:***

La data de 11 aprilie 2023, în Judecătoria Cimişlia sediul Leova a fost înregistrată cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora cu privire la declararea nulității recipisei. (f.d.3-5)

La data de 05 mai 2023, Judecătoria Cimișlia sediul Leova, prin intermediul Secției Evidență Procesuală și Documentare, a recepționat cererea privind ridicarea

excepției de tardivitate în temeiul art. 186[1] Cod de procedură civilă depusă de reprezentantului pârâtei Andrușcenco Feodora, avocatul Șcheau Igor. (f.d.46-47)

În motivarea cererii invocă, că pe rolul Judecătoriei Cimișlia sediul Leova se află cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora privind declararea nulității recipisei de împrumut de bani, încheiată între părți la 20 iunie 2017, scrisă integral și semnată de reclamantă.

În motivarea acțiunii partea reclamantă invocă, că la momentul scrierii și semnării recipisei menționate, ar fi fost supusă unor constrângeri (violenței) psihologice, în rezultatul căreia a fost nevoită să scrie recipisa menționată, fiind, astfel viciat consimțământul acesteia.

Din alegațiile de fapt ale reclamantei, expuse în cererea de chemare în judecată, rezultă, că chiar la data semnării recipisei, care constituie obiectul acțiunii civile din speță, pretinsa constrângere psihologică ar fi încetat.

În drept, a invocat prevederile art.186[1] Cod de procedură civilă, art. 218 alin. (1), art. 229 alin. (1), 233 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la data întocmirii recipisei litigioase.

2. *Soluția emisă de instanța de fond.*

Prin încheierea judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, s-a admis cererea reprezentantului pârâtei Andrușcenco Feodora, avocatul Șcheau Igor privind ridicare excepției de tardivitate.

S-a respins, ca fiind depusă tardiv, cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora privind declararea nulității recipisei. (f.d.76-77)

În dezacord cu încheierea emisă, avocatul Procoavă Adrian acționând în interesele Dreglea Aurelia*, *a depus recurs împotriva încheierii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii din 27 iulie 2023, cu dispunerea restituirii cauzei spre rejudecare. (f.d.79-85)

3. *Motivele și argumentele recurentului vis-a-vis de pretinsele încălcări.*

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat că, Andrușcenco Feodora domiciliată în *****, ***** 71 și soțul acesteia pe nume Andrușcenco Gicu, în perioada anului 2017 au venit la Dreglea Aurelia la domiciliu în *****, raionul Cantemir cu două automobile dintre care un automobil era al poliției, unde

la acel moment dânsa locuia cu sora pe nume Chetroi Aliona, iar pe fonul că Andrușcenco Feodora în perioada anului 2009-2010 a ajutat-o ca dânsa să plece peste hotarele țării și aceasta a suportat careva cheltuieli întocmind la acea perioadă în anul 2009-2010 o recipisă (alta decât cea aflată în litigiu), pe motivul că chipurile la IP Cantemir există o plângere pe Dreglea Aurelia de la Andrușcenco Feodora în prezența polițiștilor și pentru a nu a avea probleme de a pleca peste hotarele țării, dânsa a fost determinată prin aceste presiuni psihologice și nu în ultimul rînd fiind în prezența polițiștilor, de a întocmi o recipisă falsă datată cu data de 20.06.2017 prin care s-a obligat să-i restitui lui Andrușcenco Feodora 4550 euro.

Menționează că de facto, Dreglea Aurelia așa bani de la ultima nu a primit, dar această sumă a fost chipurile calculată de către Andrușcenco Feodora ca fiind taxa că ultima a ajutat-o să plece peste hotarele țării în anul 2009-2010.

Dreglea Aurelia susține că ea această sumă care a fost menționată mai sus a achitat-o integral lui Andrușcenco Feodora până în anul 2014 și anume dânsa a transferat bani, pe numele rudelor ei, a trimis bani prin rutieră mamei sale care la moment este decedată, bani care au fost achitați integral lui Andrușcenco Feodora cu atât mai mult că a achitat mai mulți bani, acte care ea selectiv le deține și le poate prezintă instanței de judecată.

Susține că Andrușcenco Feodora, începând cu data de 20.06.2017 și până în prezent, în circumstanțe necunoscute a falsificat recipisă scrisă de Dreglea Aurelia în perioada anului 2017 prin care dânsa chipurile a împrumutat 4550 euro și 3600 lei de la Andrușcenco Feodora, recipisă care a fost scrisă de Dreglea Aurelia în incinta primăriei Toceni sau incinta IP Cantemir în prezența lui Andrușcenco Feodora soțului acesteia Andrușcenco Gicu și prezența unor polițiști.

Ulterior, această recipisă este utilizată de ultima ca probă în cadrul unui proces civil și anume la data de 15.08.2022 a depus o cerere de chemare în judecată la judecătoria Cahul sediul Cantemir anexând copia recipisei, iar ulterior a prezentat instanței recipisă în original.

Menționează că la data de 20.02.2023 Dreglea Aurelia pentru prima data a făcut cunoștință cu materialele instanței prezentate de către Andrușcenco Feodora și cu această recipisă și dânsa a constatat că la recipisă în circumstanțe necunoscute a fost modificat prin ștergere textul „3” cu „2” inclusiv la final s-a adăugat textul scris în limba chirilică: „лей 3600 луаць”, însă comunică că acest conținut nici nu a existat la data semnării recipisei, deoarece această recipisă a fost semnată de

Dreglea Aurelia în anul 2017, dar acest lucru a fost făcut intenționat.

Mai indică că Dreglea Aurelia pe aceste abuzuri și intimidări cât și falsuri la data de 24.02.2023 a depus câte o plângere la Procuratura raionului Cantemir cât și la Inspectoratul de poliție Cantemir.

La data de 27 iulie 2023 judecătorul a admis cererea avocatului Igor Șcheau privind ridicarea excepției de tardivitate.

Consideră că hotărîrea adoptată este ilegală reieşind din următoarele argumente, și anume în hotărîrea sa judecătorul a făcut trimitere la art. 233 Cod civil și la Hotărârea Plenului Curții Supreme de justiție nr.1 din 07.07.2008 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează nulitatea actului juridic civil indicând expres că de la momentul ce a încetat violența, a expirat termenul de prescripție de 6 luni, dar instanța s-a expus doar asupra unui aspect invocat în cererea de chemare în judecată dar nu s-a expus și asupra unui al aspect specificat la art. 228 Codul Civil ce vizează nulitatea actului juridic încheiat prin dol. Invocă la caz prevederile art.233 alin.(1) Cod civil cât și pct.15 a HPCSJ nr. 1.

Menționează că recipisa a fost obținută de către Andrușcenco Feodora în prezența polițiștilor în cadrul examinării unei adresări depuse la poliție, recipisă care s-a aflat la Andrușcenco Feodora până la data de 29.08.2022, data când a fost folosită de către ultima, ori în această situație toate actele întocmite de către organele de drept sunt necesar de anexat la materialele investigate.

După logica invocată de instanță se prezumă că Dreglea Aurelia era obligată până la data de 22.12.2017 să depună cerere de chemare în judecată fără a respecta prevederile art.166 Cod de procedură civilă, adică era necesar să solicite nulitatea unui înscris care de facto Dreglea Aurelia nici nu îl deținea, ori ultima a avut acces la copia recipisei doar în luna februarie 2023 când a recepționat copii de pe cererea de chemare în judecată.

În cererea de chemare în judecată în afară de prevederile art. 229 Codul Civil este indicat și un alt temei ce vizează nulitatea recipisei prevăzut la art. 228 Codul Civil, la care instanța nici nu s-a referit.

Susține că nu este clar de ce instanța de judecată a constatat că violența care a fost aplicată la întocmirea recipisei a expirat la data de 22.12.2017, ori în cazul aplicării violenței fizice această violență se consideră că a fost epuizată la data încetării acțiunilor fizice, însă la speța noastră de către Andrușcenco Feodora în prezența polițiștilor prin violență psihologică a fost obținută recipisa, recipisă care

a fost obținută în cadrul unei investigații efectuate de către organele de drept, la caz IP Cantemir, recipisă care nu a fost anexată la materialele R-2, deoarece a fost obținută în cadrul acestui proces conform Codului Contravențional și a Ordinului IGP al MAI nr.138 din 11.11.2013 cu privirea la Instrucțiunea referitoare la organizarea activității de urmărire penală în cadrul Inspectoratului General al Poliției al MAI, dar recipisa a fost deținută până la data de 29.08.2022 în original de către Andrușcenco Feodora, data când a fost prezentată judecătoriei Cahul sediul Cantemir, judecătorului Mihail Osadcii.

Consideră că violența psihologică a fost aplicată continuu din data de 20.07.2017 până la data de 27.02.2023 (data când s-a adoptat hotărîrea), deoarece acces la recipisa în original aflată în litigiu avea doar Andrușcenco Feodora, iar această violență psihologică a expirat *de jure* și *de facto* la data de 27.02.2023, iar Dreglea Aurelia a constatat despre încetarea acestei violențe psihologice doar în luna februarie 2023, adică odată cu pronunțarea dispozitivului hotărîrii, și anume data de 27.02.2023, data de când se consideră că a expirat această violență psihologică, deoarece asupra acestei recipise s-a expus instanța de judecată, iar din această logică conform materialelor, somarea persoanei în raport cu această recipisă cu privire la restituirea datoriei nu se consideră ca o violență psihologică continuă.

Consideră că solicitarea către instanță în raport cu repunerea cererii de chemare în judecată în termen este nejustificată, atâta timp cât violența psihologică a expirat *de jure* și *de facto* odată cu pronunțarea hotărîrii la data de 27.02.2023, data când s-au produs efectele juridice, iar în raport cu prevederile art.228 și art.233 Cod civil, legiuitorul stabilește clar niște termeni, condiții care au fost expuse foarte explicit în cererea de chemare în judecată și argumentat acest aspect, necătînd la faptul că instanței s-au prezentat un extras în raport cu traversarea frontierei de stat de către Dreglea Aurelia pentru perioada 2018-2022.

În drept și-a întemeiat recursul pe prevederile art. 9, 11, 93, 217, 228, 229 Cod civil și art. 5, 118, 121, 186[1] Cod de procedură civilă.

La data de 17 august 2023 dosarul a parvenit în adresa Curţii de Apel Comrat (f.d.86).

4. *<u>Termenul de declarare a recursului:</u>*

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Din actele cauzei rezultă că, încheierea recurată a fost pronunţată la 27 iulie 2023, (f.d.76), încheierea menționată a fost recepționată de către recurent la data emiterii acesteia, (f.d.78), din care motiv recursul depus la data de 31 iulie 2023 se consideră ca fiind depus în termen. (f.d.79)

La data de 21 august 2023, părților le-a fost expediată copia recursului, cu oferirea termenului de 10 zile de la data recepționării ca să prezinte referința la recursul recurentului. (f.d.89)

Pornind din prevederile legii, recursul s-a examinat fără participarea părţilor, însă cu înştiinţarea acestora despre judecarea cauzei în ordine de recurs şi prezentarea referinţei.

La data de 30 august 2023, din partea avocatului Șcheau Igor în interesele intimatului Andrușcenco Feodora, a parvenit referință la recursul depus de avocatul Procoavă Adrian în interesele Dreglea Aurelia, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs, privind respingerea ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată vizată, cu menținerea încheierii recurate ca fiind legală, întemeiată și motivată. (f.d.90-94)

În argumentarea referinței s-a indicat că la pronunțarea încheierii menționate supra, instanța de judecată a apreciat în mod just aspectele de fapt ale speței vizate, aplicând corect cadrul material pertinent speței, în limita obiectului acțiunii civile, apreciind just tardivitatea evidentă a acțiunii civile vizate și aplicând, în mod just, normele de drept procesual-civil care reglementează procedura de ridicare a excepţiei de tardivitate și a respins just, ca tardivă, cererea de chemare în judecată, fapt care impune respingerea cererii de recurs vizate.

Menționează că încercând de a duce în eroare instanța de recurs, reclamanta invocă eronat că termenul de prescripție privind acțiunea în declararea nulității pe care a înaintat-o în instanța de judecată urma a fi calculat din februarie 2023, ceea ce este total eronat, or conform art. 272 Cod civil (în vigoare la data întocmirii recipisei): „(1) *Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naşte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului*”. Or, invocând constrângerea psihologică ca temei al nulității recipisei din speță, reclamanta a aflat despre încălcarea dreptului său chiar la data în care a scris și semnat recipisa contestată, adică 20.06.2017 și termenul de prescripție extinctivă urmează a fi calculat de la această dată, împlinindu-se peste 6 luni de la această dată, adică pe data de 20.12.2017.

Susține că cunoscând (după cum relatează eronat instanței de judecată) că încă din data de 20.06.2017 ar fi fost supusă constrângerii psihologice, chiar din data respectivă reclamanta „a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului" său subiectiv civil, de a participa liber la circuitul civil prin încheierea de acte juridice.

Prin prisma art. 259, 260,264 CC, termenul de prescripție extinctivă din speță urmează a fi calculat anume din momentul când „*persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului*" - care este data de 20.06.2017, expirând pe data de 21.12.2017 și nicidecum altfel.

Mai indică că reclamanta a înaintat o acțiune în declararea nulității recipisei pe temei de violență (constrângere, art. 229 CC), argumentând anume temeiul nulității, prin prisma constrângerii reclamantei de a întocmi recipisa vizată și nu prin dol, care este un cu totul alt caz de viciu de consimțământ, care nu se aplică în versiunea de fapt a reclamantei, dar și din perspectiva acestui caz de viciu de consimțământ acțiunea reclamantei fiind vădit tardivă (termenul de prescripție extinctivă special de 6 luni expus de art. 233 CC).

Deși face trimitere (eronat) la art. 229 CC, partea reclamantă se contrazice pe sine însuși, motivând, în fapt, acțiunea civilă prin prisma constrângerii psihologice de a încheia un act juridic civil și nicidecum prin prisma dolului.

Susține că recurenta confundă dolul, ca viciu de consimțământ, cu violența (constrângerea psihologică), dolul neintegrându-se în „versiunea de fapt" expusă de reclamantă în cererea de chemare în judecată.

Menționează că în speță, nu se atestă (din perspectiva versiunii false a reclamantei) nici „voința de a induce o persoana în eroare" și nici „întrebuințarea de mijloace viclene" - sau din versiunea de fapt a reclamantei rezultă că ea a fost constrânsă psihologic, prin presiuni, de pârâtă și polițiști, să scrie și semneze recipisa din speță - alegații de fapt care se integrează doar în noțiunea de constrângere psihologică (violență) și nicidecum de dol.

Consideră că recursul depus, în raport cu obiectul acțiunii civile, este o tentativă de a obține examinarea în fond a unei acțiuni vădit-tardive, fapt inadmisibil prin prisma art. 272 CC raportat la art. 186/1 CPC și garanțiilor de care dispune pârâta, prin prisma art. 6 par. 1 al CEDO.

Mai indică că partea reclamanta nu a invocat careva temeiuri obiective de omitere a termenului de prescripție extinctivă și nici nu solicită repunerea în termen a cererii de chemare în judecată.

5. ***<u>Aprecierea instanţei de recurs a argumentelor părţilor vis-a-vis de cadrul legal aplicabil:</u>***

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, precum și în baza materialelor din dosar, Colegiul judiciar constată recursul neîntemeiat şi care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanţei de fond, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, *Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii*.

Potrivit prevederilor art. 426 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, *recursul se depune la instanţa a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor*.

Potrivit art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea*.

Conform materialelor cauzei se constată că la data de 11 aprilie 2023, în Judecătoria Cimişlia sediul Leova a fost înregistrată cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora cu privire la declararea nulității recipisei. (f.d.3-5)

La data de 05 mai 2023, Judecătoria Cimișlia sediul Leova, prin intermediul Secției Evidență Procesuală și Documentare, a recepționat cererea privind ridicarea excepției de tardivitate în temeiul art. 186^1 Cod de procedură civilă depusă de reprezentantului pârâtei Andrușcenco Feodora, avocatul Șcheau Igor. (f.d.46-47)

Prin încheierea judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, s-a admis cererea reprezentantului pârâtei Andrușcenco Feodora, avocatul Șcheau Igor privind ridicare excepției de tardivitate.

S-a respins, ca fiind depusă tardiv, cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora privind declararea nulității recipisei. (f.d.76-77)

În dezacord cu încheierea emisă, avocatul Procoavă Adrian acționând în interesele Dreglea Aurelia, a depus recurs împotriva încheierii judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea

integrală a încheierii din 27 iulie 2023, cu dispunerea restituirii cauzei spre rejudecare. (f.d.79-85)

În speţă Colegiul constată că este supusă verificării legalitatea încheierii instanţei de fond prin care s-a admis excepţia de tardivitate formulată de reprezentantul pârâtului Andrușcenco Feodora, avocatul Șcheau Igor, iar acţiunea civilă s-a respins ca tardivă.

În conformitate cu dispoziţiile art.186[1] alin. (4) lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea*.

Subsecvent, Colegiul menționează că, conform normelor procedurale în vigoare instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ținând cont de faptul că procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale.

În același sens, potrivit prevederilor art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, *disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanţilor la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare*.

În speță, Colegiul constată legală și temeinică concluzia instanței de fond privind faptul că cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele Dreglea Aurelia către Andrușcenco Feodora cu privire la declararea nulității recipisei, a fost depusă cu depășirea termenului de prescripţie prevăzut de art. 267 Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019).

Cu referire la criticile recurentului cu privire la termenul de prescripție invocat de către pârât, plecând de la normele citate supra, instanța de recurs va puncta că cererea de chemare în judecată, este vădit depusă cu omiterea termenului, având în vedere că la înaintarea acțiunii, Dreglea Aurelia a omis termenul general de prescripție de 3 ani.

Subsecvent, Colegiul judiciar reține că obiectul prezentului litigiu îl constituie recipisa întocmită la data de 20 iunie 2017, prin care Dreglea Aurelia se obligă să restituie suma împrumutată de la Andrușcenco Feodora, în mărime de 4550 euro, într-un termen de 3 ani. (f.d.15)

Astfel, ținând cont de data întocmirii recipisei a cărei nulitate se solicită, Colegiul judiciar reține ca fiind corect constatat de instanța de fond precum că

„*speței sunt aplicabile normele codului civil, la momentul întocmirii actului juridic litigios*”.

Potrivit prevederilor art. 267 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), *termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.*

În conformitate cu prevederile art. 271 Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), *Acţiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripţie extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripţia, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripţia poate fi opusă de îndreptăţit numai în cazul în care instanţa se pronunţă asupra fondului*.

În conformitate cu prevederile art. 272 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), *termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului*.

La caz, ca și instanța de fond, Colegiul judiciar constată că partea reclamantă solicită anularea recipisei din 20 iunie 2017, pe motiv că aceasta a fost întocmită prin ***constrângere și violență psihologică***, în temeiul art. 229 Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019).

Conform art. 229 Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), *(1) Actul juridic încheiat în urma constrîngerii prin violenţă fizică sau psihică poate fi declarat nul de instanţa de judecată chiar şi în cazurile cînd violenţa a fost exercitată de un terţ. (2) Violenţa este temei de anulare a actului juridic numai în cazul în care se demonstrează că este de natură să determine o persoană să creadă că ea, soţul, o rudă sau o altă persoană apropiată ori patrimoniul lor sînt expuşi unui pericol iminent. (3) În sensul prezentului articol, nu există violenţă atunci cînd autorul ei nu a utilizat vreun mijloc ilicit*.

Potrivit prevederilor art. 233 alin. (2) Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), *în temeiul stipulat la art.229, cererea de anulare poate fi depusă în termen **de 6 luni** de la data când a încetat violența*.

În sensul normelor legale supra invocate, Colegiul judiciar constată ca fiind neîntemeiate alegațiile reprezentantului reclamantului Dreglea Aurelia, avocatul Procoavă Adrian cu privire la faptul că „*violența psihologică a fost aplicată continuu din data de 20.07.2017 până la data de 27.02.2023 (data când s-a adoptat hotărîrea) deoarece acces la recipisa în original aflată în litigiu avea doar*

Andrușcenco Feodora, iar această violență psihologică a expirat de jure și de facto la data de 27.02.2023, iar Dreglea Aurelia a constatat despre încetarea acestei violențe psihologice doar în luna februarie 2023, adică odată cu pronunțarea dispozitivului hotărîrii, și anume data de 27.02.2023 data de când se consideră că a expirat această violență psihologică deoarece asupra acestei recipise s-a expus instanța de judecată", dat fiind faptul că recurentul interpretează în mod eronat prevederile Codului civil, or la caz sunt aplicabile în coroborare prevederile art. 229, 233 alin. (2) și 272 alin. (1) Cod civil (toate în vigoare până la data de 01 martie 2019).

Astfel, în jurisprudenţa sa, CtEDO a subliniat importanța termenelor pentru certitudinea juridică, în contextul dreptului la un proces echitabil. CtEDO a statuat că, *rolul termenelor de prescripţie este de o importanţă majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenţiei, care, în partea sa relevantă, enunţă preeminența dreptului ca patrimoniul comun al Statelor contractante*, (cauza *Dacia SRL contra Republicii Moldova*, din 18 martie 2008, §75).

Subsecvent, instanța de fond corect a reținut la caz că „*acțiunea a fost depusă în instanța de judecată la 11 aprilie 2023, iar termenul în interiorul căruia urma să solicite anularea recipisei din 20.06.2017, a expirat la data de 22.12.2017, instanța constată cu certitudine că avocatul Procoavă Adrian a înaintat cererea de chemare în judecată, în interesele reclamantei, în afara termenului de prescripție, or legiuitorul a instituit prescripția extinctivă în scopul asigurării unei stabilități în raporturile juridice dintre părţi şi evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care, apar, derulează şi se modifică o complexitate de relaţii dintre părți sub egida unor norme de drept distincte*".

Astfel, Colegiul conchide că la caz, este aplicabil termenul special de prescripție de 6 luni, prevăzut de art. 233 alin. (2) din Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), reieșind din faptul că reclamantul Dreglea Aurelia, indubitabil, a cunoscut despre pretinsul drept încălcat, corespunzător, urma să se adreseze în instanța de judecată cu acțiunea vizată, în interiorul termenului special de 6 luni, care a început să curgă de la data când a încetat violența propriu zisă, adică termenul limită fiind data de 22 decembrie 2017, iar prezenta acțiune a fost depusă la 11 aprilie 2023.

Din motivul invocat, Colegiul ajunge la concluzia că pretenţiile reclamantului sunt înaintate tardiv, cu depăşirea termenului special de prescripţie,

instituit de lege, motiv pentru care instanţa este obligată să-l aplice în temeiul art. 233 alin. (2) Cod civil (în vigoare până la data de 01 martie 2019), în contextul în care expirarea prescripţiei a fost invocată de pârât.

Totodată, conform prevederilor art.116 alin.(1)-(4) Cod de procedură civilă, *persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanţă. Cererea de repunere în termen se depune la instanţa judecătorească care efectuează actul de procedură şi se examinează în şedinţă de judecată. Participanţilor la proces li se comunică locul, data şi ora şedinţei. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluţionarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea şi-a exercitat dreptul la acţiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depăşirea termenului de procedură*.

La caz, Colegiul constată că reclamantul nu a solicitat repunerea cererii de chemare în judecată în termen și nici nu a prezentat probe prin care să justifice depășirea termenului de prescripție.

Or, potrivit prevederilor art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel*.

La fel sunt neîntemeiate alegațiile recurentului cu privire la faptul că - *În cererea de chemare în judecată în afară de prevederile art. 229 Codul Civil este indicat şi un alt temei ce vizează nulitatea recipisei prevăzut la art. 228 Codul Civil, la care instanţa nici nu s-a referit,* or însuși reclamantă invocă că anume comportamentul de constrângere (psihologică) al pârâtei și colaboratorilor IP Cantemir a determinat-o să întocmească recipisa din 20.06.2017 și nicidecum dolul pârâtei, astfel art. 228 Cod civil este inaplicabil speței.

E de menționat că prescripţia ca termen juridico-civil se răsfrânge asupra posibilităţii apărute la persoană de a-şi apăra dreptul încălcat pe calea acţiunii civile. Prescripţia este termenul la expirarea căruia, în cazul în care acţiunea nu a fost înaintată, se stinge dreptul la apărare pe calea acţiunii civile – dreptul la acţiune. Cauzele omiterii termenului de prescripţie trebuie să sublinieze caracterul lor exclusiv, când repunerea în termen este posibilă, şi pot fi recunoscute

întemeiate, dacă persoana interesată a luat măsuri de realizare a dreptului său la înaintarea acţiunii în termenul stabilit de lege.

Or, condiţiile stabilite de legiuitor pentru exercitarea dreptului la acţiune în interiorul termenului de prescripţie, trebuie să asigure o îmbinare echitabilă a intereselor persoanelor fizice şi juridice, inclusiv dreptul de a fi examinată cauza „în mod echitabil". Dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalităţii armelor.

În consecinţă, instanţa de recurs, prin prisma jurisprudenţei CtEDO şi anume cauza *Rebait şi alţii contra Franţei*, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „... *art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes*", consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în recurs, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţă.

În circumstanțele expuse, Colegiul judiciar a instanței de recurs consideră că instanța de fond justificat și argumentat, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil speței, corect a ajuns la concluzia de a admite excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul pârâtului și de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de recurent ca fiind tardivă.

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră că, cererea de recurs este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, iar încheierea instanței de fond urmează a fi menținută.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 426, art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul judiciar,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de către avocatul Procoavă Adrian în interesele Dreglea Aurelia.

Se menține încheierea judecătoriei Cimișlia sediul Leova din 27 iulie 2023, emisă la cererea avocatului Șcheau Igor în interesele Andrușcenco Feodora cu privire la ridicarea excepției de tardivitate, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Procoavă Adrian în interesele reclamantei Dreglea

Aurelia către Andrușcenco Feodora privind declararea nulității recipisei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii și se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

Președintele completului, judecător: Judecător: Judecător:

Mironov Andrei Fujenco Dmitrii Starciuc Ștefan